

# ANALIZA HRVATSKE ICT INDUSTRIJE 1999 - 2009

---

Sažetak



IDC Adriatics

Veljača, 2011.

---

Ovaj dokument je sažetak studije od 150 stranica koja objedinjuje:

- pregled ukupne ICT industrije i njenih sastavnica
- prikaz udjela ICT industrije u nacionalnom gospodarstvu i međunarodne usporedbe

Studiju su naručili: Središnji državni ured za eHrvatsku, Udruga za informatičke i komunikacijske djelatnosti Hrvatske udruge poslodavaca (HUP) i Udruga za informacijske tehnologije Hrvatske gospodarske komore (HGK).

Ciljevi studije su da:

- pruži uvid u obujam, strukturne značajke, dinamiku razvitka te analizu razvojnih determinanti ICT industrije
- osvjetli ulogu i relativnu poziciju koju ICT industrija ima u nacionalnom gospodarstvu
- pruži komparaciju uloge i značaja ICT industrije prema drugim usporedivim zemljama

Konačni cilj studije je da prikaže i ocjeni doprinos ICT industrije nacionalnim interesima koji se očituju u broju radnih mjesta, doprinosu društvenom proizvodu i obujmu poreznih prihoda koje generira te tehnološkom nivou i razvojno istraživačkom potencijalu zemlje.

Nalazi ove studije mogu primarno poslužiti kao:

- podlogu za pregovore između tvrtki iz ICT sektora i njihovih industrijskih asocijacija s predstavničkih tijelima i državnom administracijom, gospodarskim asocijacijama, akademskom zajednicom, agencijama za razvoj i poticanje izvoza i stranih ulaganja, medijima i drugim dionicima u pogledu stvaranja povoljnih i poticajnih uvjeta za razvitak ICT industrije i njenog utjecaja na cjelokupni razvitak gospodarstva i društva u cjelini
- podloga za artikuliranje razvojne strategije ICT sektora i njegovog prožimanja s ukupnim gospodarstvom
- osnovu za međunarodne usporedbe dinamike i nivoa razvitka ICT industrije
- polazište za daljnju, detaljniju mikroekonomsku analizu pojedinih grupa, odnosno pojedinih poduzeća unutar industrije

IDC Adriatics je sličnu studiju, koja je obuhvatila razdoblje 1999-2004 pripremio 2006. godine.

---

## HRVATSKA ICT INDUSTRIJA

### Povijesni kontekst

U zadnje dvije dekade, u jednakim okvirima, ali polazeći s različitim startnih pozicija IT i telekom industrija u Hrvatskoj bilježe različit razvojni put.

**IT industrija** kao i obujam potrošnje informatičkih produkata i usluga u Hrvatskoj gube vodeću poziciju među centralnim i istočnim europskim zemljama, koja je dostignuta dinamičnim razvitkom IT industrije i tržišta u osamdesetim, a koja je uvelike bila odraz prijašnje otvorenosti zemlje (tada Jugoslavije) zapadnim utjecajima i uvozu. Rat do prve polovice devedesetih, neadekvatna i štetna privatizacija, izostanak industrijske strategije i odgovarajućih poticajnih politika, relativno spori gospodarski rast, politika precijenjene kune, zajedno s ograničenjima relativno malog tržišta rezultirali su time da hrvatski IT već niz godina gubi trku sa zemljama susjedima Slovenijom i Mađarskom, zatim Slovačkom, a u zadnje vrijeme s brzo rastućim Rumunjskom i Bugarskom.

Početak devedesetih IT industrija se raspadom i nestankom tada relativno velikih IT tvrtki (primjerice Velebit, Iskra Delta, TRS, RIZ i dr.) kao i računarskih centara niza velikih poduzeća nestalih u privatizacijskoj džungli još više atomizira. Poduzetniji informatički stručnjaci, bivši zaposlenici tih poduzeća utemeljuju nekoliko stotina novih veoma malih IT firmi. U 1999., početnoj godini ovog istraživanja, od ukupno 1.141 registrirane IT tvrtke tek tri od njih zapošljavaju nešto više od 100 radnika dok 958 ima manje od 10 zaposlenih. Jasno, takva poduzeća u pravilu nisu mogle doseći kritičnu masu u smislu ekspertize, financijske snage, upravljačkih i marketinških vještina za preuzimanje većih i složenijih IT projekata. Stoga, velika većina od njih svoje aktivnosti usmjerava na sastavljanja osobnih računala, programiranju poslovnog softvera za mala i srednja poduzeća i jednostavnije oblike pružanja IT usluga, a sve to, u pravilu rade u ograničenim lokalnim teritorijalnim okvirima. S vremenom, oni poduzetniji i uspješniji među njima uspostavljaju partnerske odnose s internacionalnim IT kompanijama, stječu ekspertizu, brzo rastu i šire svoje poslovanje na cijelu državu, a i susjedne zemlje (danas Adriatic regija). Tako se postepeno izdvaja tridesetak IT tvrtki "lokalnih šampiona" (a nekih od njih i značajnih regionalnih igrača) kako u distribuciji i prodaji IT opreme tako i na područjima systemske integracije, proizvodnji softvera i implementaciji softverskih rješenja. To su poduzeća koja danas koji danas predvode IT industriju u zemlji. Međutim, te su tvrtke još uvijek u međunarodnim razmjerima, a i u domaćim

okvirima komparirano s drugim djelatnostima, relativno skromne veličine gledajući broj radnih mjesta i promet koji generiraju.

Interesantno je tu spomenuti da su još uvijek najveće koncentracije IT profesionalaca u zemlji nalaze izvan same IT industrije. Naime broj zaposlenih u internim IT odjelima pojedinih kompanija, recimo Hrvatske elektroprivrede, Zagrebačke banke, Privredne banke, a našli bi se tu i još neki subjekti, i danas nadmašuje broj radnih mjesta i u najbrojnijoj od IT tvrtki u zemlji.

Istovremeno, veliki internacionalni IT vendori se, općenito teško i relativno kasno odlučuju na izravno prisustvo u zemlji. A kada to i čine, radi se o relativno malom broju radnih mjesta. Veće investicije recimo u razvojne softverske centre i logističko-distribucijske čvorišta izostaju, a proizvodna *green-field* ulaganja se i ne spominju. Radi se u osnovi o prodajno-marketinškim filijalama, koje organiziraju i upravljaju partnerskom mrežom, kanalom distribucije i marketinškim aktivnostima, a tek u ograničenoj mjeri izravno pružaju IT usluge korisnicima.

Kretanja u **telekom industriji** bila su bitno drugačija. Brzo rastuća potražnja za telekomunikacijskom uslugama gospodarstva, javnog sektora i kućanstava i potencijalni lukrativni profiti koji su se u toj djelatnosti bili sasvim izvjesni doveli su do značajnih akvizicija, odnosno pritjecanja stranih investicija u zemlju u iznosu od oko 2,5 milijardi USA dolara. Postojeći telekom monopol Hrvatske telekomunikacija prodan je Deutsche Telekomu; istaknuti proizvođač telekomunikacijske opreme Nikola Tesla snažno prisutan na istočnoeuropskom tržištu prodan je Ericssonu, dok je Siemens kupujući ATM utemeljio snažnu lokalnu podružnicu. Treba spomenuti da su i Ericsson Nikola Tesla i Siemens oformili snažne odjele za razvoj softvera, svaki s oko 700 programera koji radili za interne potrebe svojih korporacija. Kasnije, na scenu dolaze i mobilni operater VIPNet, investicija Austrian Mobilcoma, te prije nekoliko godina i treći mobilni operater Tele2. Počinju djelovati i domaći telekom igrači OT Optima telekom, H1 Telekom, Metronet telekomunikacija i dr.

U ovim okvirima, hrvatska ICT industrija u 2009. godini imala je 13 poduzeća s preko 200 zaposlenih. Od toga sedam je bilo telekom tvrtki - tri telekom operatora: HT-Hrvatski Telekom, T-Mobile i VIPNet; lokalna podružnica globalnog telekom tehnološkog vendora Ericsson Nikola Tesla (telekom dio), Volex, Odašiljači i veze i RIZ odašiljači. Istodobno, šest tvrtki s više od 200 radnika iz IT industrije bili su: Siemens IT Solutions and Services, Apis IT, In2 Grupa, Combis, Renoprom i King ICT.

Tablica 1

ICT poduzeća u Hrvatskoj prema kategorijama broja zaposlenih i njihov udio u odabranim pokazateljima, 2009

Kategorije broja zaposlenih	Broj poduzeća	Broj zaposlenih	Ukupni prihod (KnM)	Dodana vrijednost (KnM)	Izvoz (KnM)
Preko 200	13	11.273	16.742,61	7.611,26	2.142,95
<i>Udio (%)</i>	<i>0,6%</i>	<i>40,4%</i>	<i>51,7%</i>	<i>66,4%</i>	<i>48,1%</i>
100-200	20	3.034	5.132,52	1.113,17	1.185,15
<i>Udio (%)</i>	<i>0,9%</i>	<i>10,9%</i>	<i>15,8%</i>	<i>9,7%</i>	<i>26,6%</i>
50-99	35	2.458	3.092,95	671,26	308,83
<i>Udio (%)</i>	<i>1,6%</i>	<i>8,8%</i>	<i>9,5%</i>	<i>5,9%</i>	<i>6,9%</i>
30-49	53	2.108	1.977,36	462,84	199,15
<i>Udio (%)</i>	<i>2,5%</i>	<i>7,6%</i>	<i>6,1%</i>	<i>4,0%</i>	<i>4,5%</i>
10-29	277	4.422	3.060,09	874,98	336,87
<i>Udio (%)</i>	<i>13,0%</i>	<i>15,9%</i>	<i>9,4%</i>	<i>7,6%</i>	<i>7,6%</i>
5-9	347	2.270	1.265,59	380,18	165,52
<i>Udio (%)</i>	<i>16,2%</i>	<i>8,1%</i>	<i>3,9%</i>	<i>3,3%</i>	<i>3,7%</i>
1-4	1.176	2.316	994,45	313,89	92,75
<i>Udio (%)</i>	<i>55,0%</i>	<i>8,3%</i>	<i>3,1%</i>	<i>2,7%</i>	<i>2,1%</i>
0	217	0	131,27	38,10	26,87
<i>Udio (%)</i>	<i>10,1%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,4%</i>	<i>0,3%</i>	<i>0,6%</i>
Total	2.138	27.881	32.396,84	11.465,67	4.458,10

Izvor: Fina, priprema IDC Adriatics, 2010

Broj poduzeća s brojem zaposlenih između 100 i 200 bio je 20 (prema samo pet u 1999.). Od toga 12 je bilo IT tvrtki: IBM Hrvatska, Ericsson Nikola Tesla (IT dio), Exor, S&T Hrvatska, TIS Grupa, Informatika Vrbani, HG Spot, Eurotrade, PCE, M San Grupa, InfoDom i CROZ. Osam telekom tvrtke u kategoriji 100-200 radnika bile su: B.net Hrvatska, Metronet telekomunikacije, OT – Optima telekom, Iskon Internet, H1 Telekom., VIPNet usluge, Tango komunikacije, Markottel i Nokia Siemens Networks.

Tih 33 poduzeća, koja čine 1,5% od ukupnog broja ICT tvrtki u zemlji, uzeta zajedno zapošljavala su 51% radnika, ostvarila su 68% ukupnog prihoda, 76% dodane vrijednosti i 75% izvoza hrvatske ICT industrije.

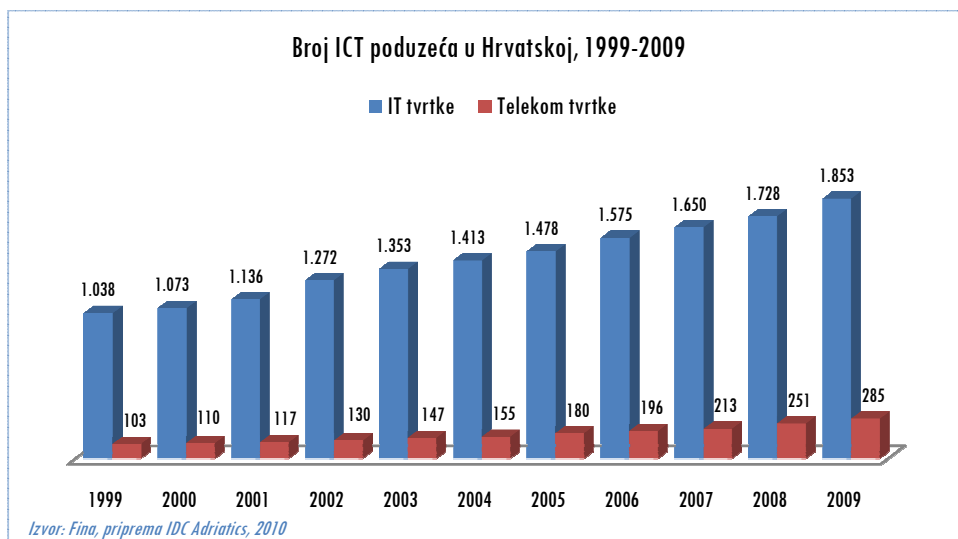
Nasuprot tome, najveći broj ICT tvrtki u zemlji, njih 1.176 ili 55% imalo je od 1 do 4 zaposlena, dok je 217, ili 10% tvrtki bilo bez radnika.

## Strukturne značajke i financijski pokazatelji

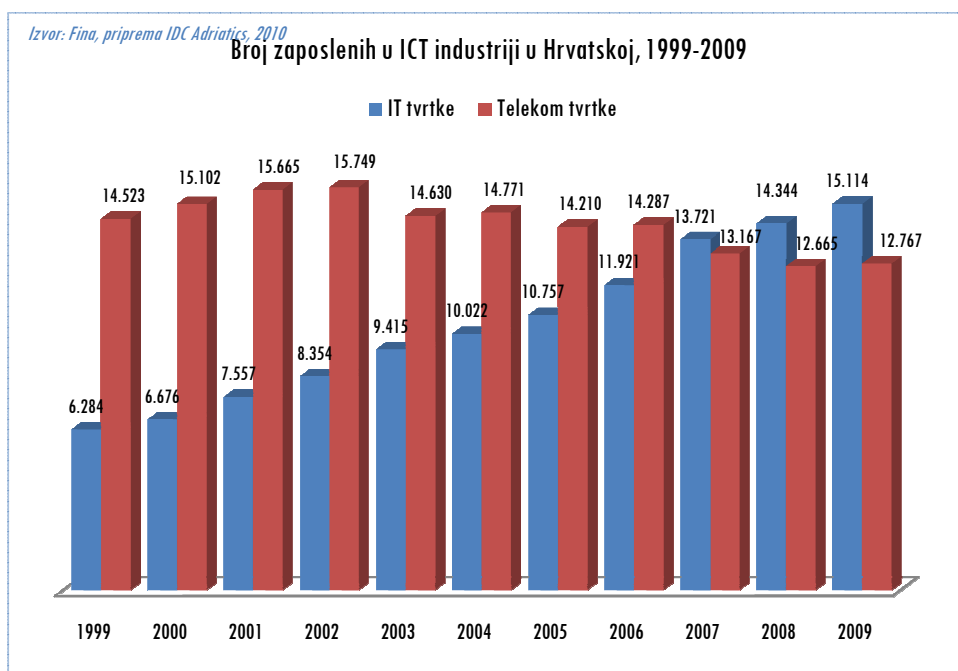
U 2009. **hrvatska ICT industrija** se sastojala od 2.139 poduzeća s 27.881 radnim mjestom. Ukupni prihod ICT industrije dosegao je 32,4 milijarde kuna, a dodana vrijednost 11,5 milijardi ili 35% ukupnog prihoda. **IT komponenta** ICT industrije uključivala je 1.853 tvrtke s ukupno 15.114 radnika. Ukupni prihod IT sektora iznosio je 12,6 milijardi kuna, a dodana vrijednost 3,30 milijardi. **Telekom**

**sektor** uključio je 285 tvrtki s 12.767 radnih mjesta. Telekom industrija ostvarila je ukupni prihod od 19.79 milijardi i generirala 8,16 milijardi dodane vrijednosti.

Grafikon 1



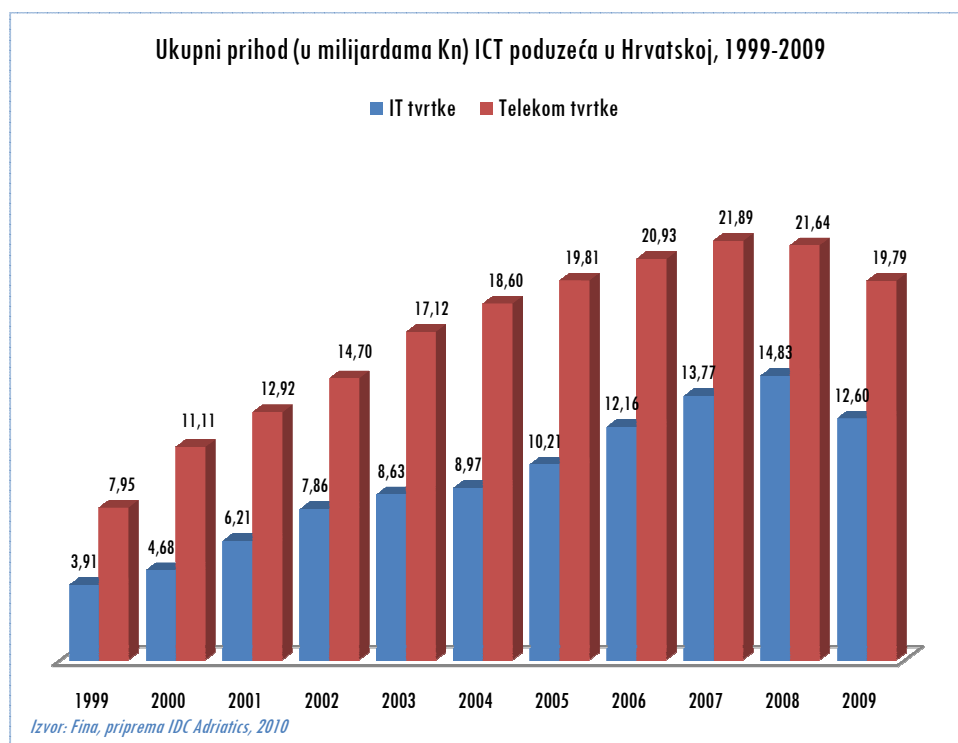
Grafikon 2



U razdoblju 1999-2009 ukupni prihod hrvatske ICT industrije je rastao po prosječnoj godišnjoj stopi rasta (PGSR) od 10,6%. Ta bi stopa bila i viša da u

2009. nije, po prvi puta u promatranom razdoblju, zabilježen pad u odnosu na godinu dana ranije za 11.4%. Unutar toga PGSR za IT industriju je iznosio 12,4% dok je telekom segment rastao po PGSR od 9,6%.

Grafikon 3



ICT industrija je u ovoj studiji raščlanjena na osam kategorija (i četrdesetak podkategorija). Kategorije se međusobno razlikuju po veličini i relativnom udjelu u ukupnoj industriji, stupnju koncentracije po ukupnom prihodu, broju radnih mjesta, prosječnim plaćama, dinamici rasta, izvozu i drugim značajkama odražavajući njihove razvojne determinante (institucionalne i ekonomsko-političke okvire), dotok stranih investicija, privatizaciju, dostignuti stupanj životnog ciklusa tehnologije, stupanj izloženosti konkurentskim silnicama iz inozemstva, obliku i porijeklu vlasništvu itd.

- **IT uslužna poduzeća** Kategorija obuhvaća poduzeća koja najveći dio svoje dodane vrijednosti generiraju pružanjem IT usluga, a koje uključuju i razvoj i programiranje softvera po narudžbi. U 2009. IDC je identificirao 1.013 takvih tvrtki s ukupno 8.041 zaposlenih što predstavlja 55% svih IT tvrtki u zemlji. Time su IT uslužna poduzeća bila najzastupljenija kategorija unutar ICT industrije u zemlji. IT uslužne tvrtke zabilježile su i najbrži rast što se tiče

ukupnog prihoda, broja poduzeća i broja zaposlenih - PGSR za razdoblje 1999-2009 za ukupni prihod bio je 14,2% i broj radnih mjesta 11,4%.

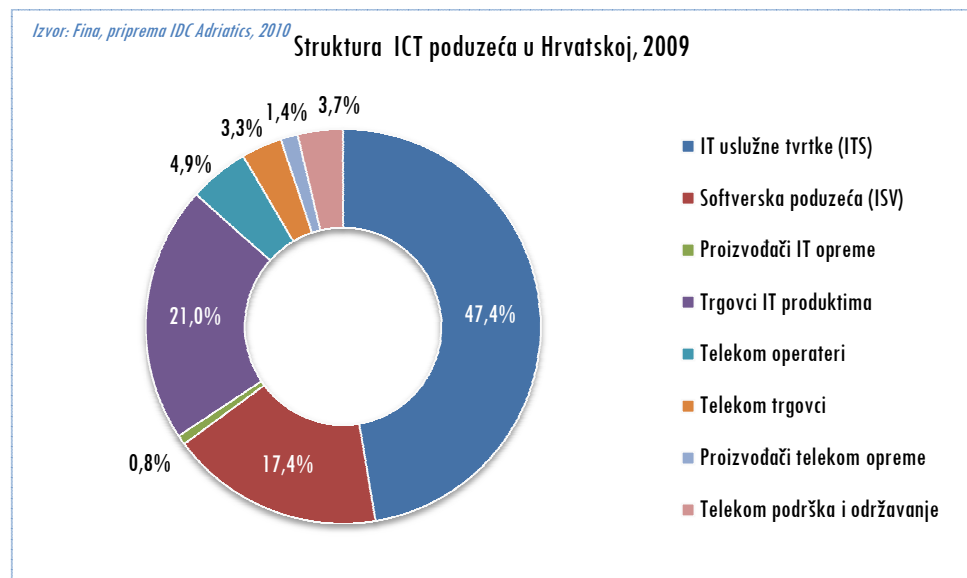
- **Softverska poduzeća** najveći dio svoje dodane vrijednosti ostvaruju razvojem gotovih softverskih proizvoda (packaged software), odnosno prodaje licenci i s njima povezanog održavanja. U 2009. IDC je identificirao 373 tvrtke s ukupno 3.552 zaposlena, što predstavlja 20% svih IT tvrtki u zemlji. U promatranom razdoblju ukupni prohod softverskih poduzeća rastao je po PGSR od 11,4% i broj zaposlenih po 7,7%.
- **Proizvođači IT opreme** pretežiti dio svoje dodane vrijednosti ostvaruju proizvodnjom hardverskih produkata, uglavnom sastavljanjem osobnih računala. U 2009., identificirano je samo 17 takvih poduzeća s 162 zaposlena i udjelom od samo 0,8% u ukupnom prometu IT industrije. Proizvodnja IT opreme u zemlji postaje marginalna kategorija. U promatranom razdoblju broj takvih poduzeća u zemlji smanjen je po PGSR od 12,4%, broj radnih mjesta pa 7,1%, a njihov ukupni prihod po 13,8%.
- **Trgovci IT opremom** najveći dio svoje dodane vrijednost ostvaraju prometom IT opreme i uz nju vezanih komponenti, rezervnih dijelova, razni dodataka i potrošnog materijala te paketnog softvera. U 2009. IDC je identificirao 450 takvih kompanija s ukupno 3.359 zaposlenih što predstavlja 24% svih IT tvrtki u zemlji. IT trgovci bili druga najzastupljenija kategorija unutar ICT industrije u zemlji Ukupni prihod IT trgovaca u razdoblju 1999-2009 rastao je PGSR od 13,8%, a broj radnih mjesta po 8,3%.
- **Tvrtke za prijenos komunikacija (telekom operatori)** Poduzeća koja najveći dio svoje dodane vrijednosti ostvaruju pružanjem usluga prijenosa komunikacija. U 2009. IDC je identificirao 105 takvih tvrtki s 9.167 zaposlenih što predstavlja 5% svih tvrtki, ali 33% radnih mjesta u ICT industriji u zemlji. Ukupni prihod poduzeća za prijenos komunikacija u razdoblju 1999-2009 rastao je po PGSR od 11,0% dok broj radnih mjesta opao za 2.2%.
- **Telekom uslužne tvrtke** pretežiti dio dodane vrijednosti ostvaruju podrškom i održavanjem telekom opreme i uređaja odnosno fokusirane su na projektiranje, instalaciju, održavanje i popravke opreme telekom operatera, telefonske infrastrukture poslovnih korisnika i potrošačkih uređaja. U 2009. IDC je identificirao 79 takvih poduzeća, sa 701 zaposlenim. Ukupni prihod telekom uslužnih tvrtki u razdoblju 1999-2009 rastao je po PGSR od 16,4% a radnih mjesta po 10,5%.
- **Telekom proizvođači** pretežiti dio svoje dodane vrijednosti ostvaruju proizvodnjom i prodajom telekomunikacijske opreme U 2009., proizvodnjom telekom opreme u zemlji se bavilo 30 tvrtki s ukupno 2.372 zaposlena.



Ukupni prihod telekom uslužnih tvrtki u razdoblju 1999-2009 rastao je po PGSR od 16,4% a radnih mjesta po 10,5%.

- **Telekom trgovci** najveći dio svoje dodane vrijednost ostvaraju prometom telekom opreme i uređaja i uz njih vezanim rezervnim dijelovima, dodacima i potrošnim materijalom. U 2009. IDC je identificirao 71 takovu firmu s ukupno 527 zaposlenih. Ukupni prihod telekom trgovaca u razdoblju 1999-2009 rastao je PGSR od 1,6%, a broj radnih mjesta po 2,8%.

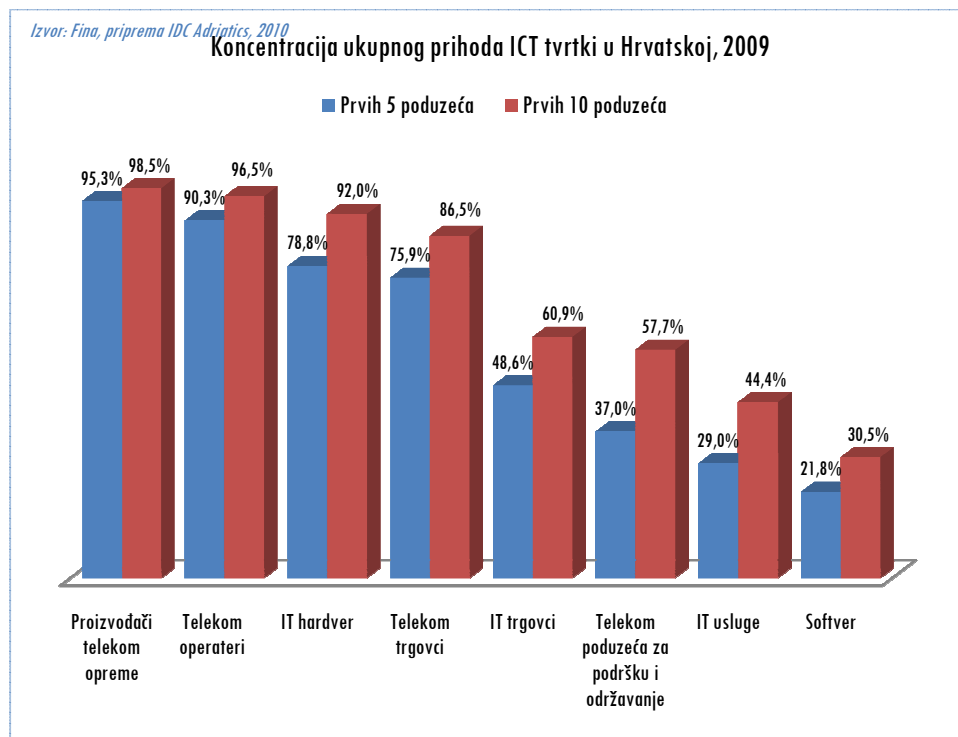
Grafikon 4



Kategorije ICT industrije međusobno se bitno razlikuju po **koeficijentu koncentracije poduzeća po ukupnom prihodu**. Najveći stupanj koncentracije u 2009. godini imala su proizvođači telekom opreme i poduzeća za prijenos komunikacija, kod kojih na prvih 10 tvrtki po veličini ukupnog prihoda otpada 99% odnosno 97% ukupnog prihoda kategorije, a što je i očekivano s obzirom na razvojni put ovih kategorija. Visok stupanj koncentracije imala je i kategorija proizvođača IT opreme, ali to je pak tek bio odraz malog broja uvrštenih tvrtki. Trgovci i to u nešto većoj mjeri oni iz telekom sektora također su također imali relativno visoku stupanj koncentracije. Očito tu je konsolidacija već dobro uzela maha. Najmanji stupanj koncentracije zabilježile su pak IT uslužne i softverske tvrtke. U ove dvije kategorije zaista se radi o usitnjenosti strukturi poduzeća. Ne bi se međutim moglo reći da u ovim kategorijama nije bilo konsolidacije, bilo okrupnjavanjem (In2 Grupa, primjerice akvirirala je Info-opus, Igeu i Grad; S&T je kupio Epsilon i Infonet Projekt; Arbor informatika i Logos su se sjedinili u Asseco SEE Croatia, itd.), ili pak da veće tvrtke nisu zabilježile dinamičniji rast od

prosjeaka kategorije i time zauzimale veći udio. Radi se o tome da snažno raste broj novoosnovanih malih IT uslužnih i softverskih tvrtki. Koji je tome razlog? Zašto recimo u 2009. kad ukupni prihod softverskih i IT uslužnih tvrtki pada, broj tih tvrtki značajno raste? Usput, raste i broj zaposlenih. Ovakva kretanje traže dodatno istraživanje.

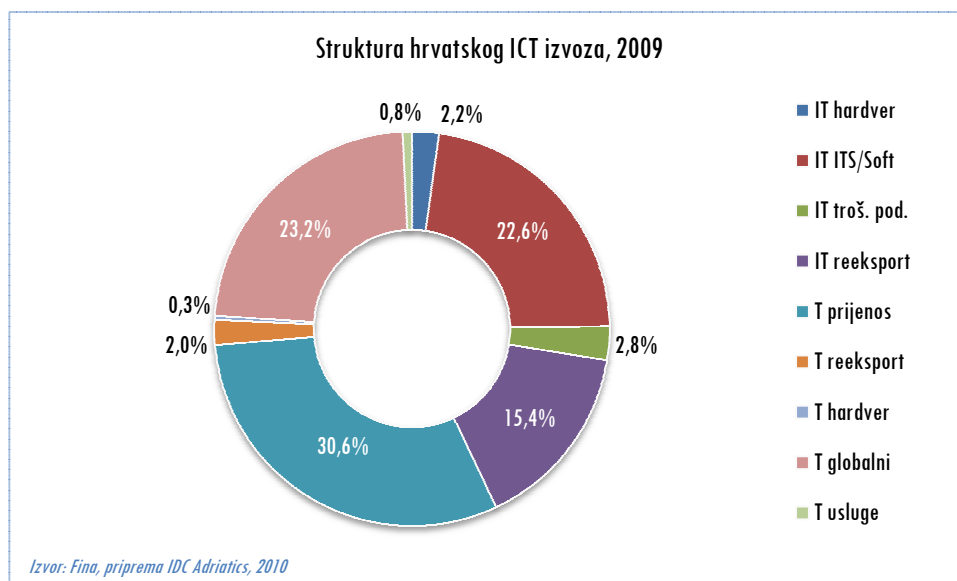
Grafikon 5



U 2009., **izvoz hrvatske ICT industrije** dosegao je 4.46 milijardi kuna. Od toga 43% je otpadalo na IT industriju (1,92 milijardi), a 57% na telekom sektor (2,54 milijardi). Prodajom inozemstvu ostvareno je 14% ukupnog prihoda ICT industrije. Prema komponentama, izvoz je predstavljao 15% ukupnog prihoda IT sektora i 13% telekom sektora.

Između 1999. i 2009. izvoz ICT industrije rastao je po PGSR od 12,4%. Pri tome je PGSR za IT sektor iznosio 14,2%, a bio bi i veći da u 2009. nije zabilježen pad u odnosu na prethodnu godinu od 16,0%.

Grafikon 6



Izvozni rezultati hrvatske ICT industrije sagledani kroz podatke koje pružaju podaci o financijskim pokazateljima iz završnih računa, traže međutim dodatno razmatranje. I to zbog činjenica da

- Neke podružnice internacionalnih vendora kao svoj izvoz registriraju zapravo usluge (troškove poslovanja) koje pružaju zaračunavaju matičnim kompanijama
- Najveći dio izvoza koje ostvaruju IT i telekom trgovci predstavlja reeksport

Izvozni rezultati "očišćeni" za ove dvije kategorije manji su negdje za oko 20% od izvorno prikazanih (reeksport 17% te 3% uplate matičnih kompanija)

Struktura preostalog, negdje 3,55 milijardi kuna "stvarnog" izvoza (486 milijuna eura) je sljedeća: globalni telekom proizvođači 1,03 milijarde, telekom prijenos komunikacija 1,37 milijardi, izvoz IT usluga i domaćeg softvera 1,00 milijardu i preostalih 112 milijuna izvoz domaće IT i telekom opreme.

Gledano iz drugog izvora, evidencije naplata izvoza računalnih i informacijskih te komunikacijskih usluga, koje provodi Hrvatska Narodna Banka za potrebe sastavljanje platne bilance zemlje, u 2009., **izvoz računalnih i informacijskih i komunikacijskih usluga** iz Hrvatske dosegao je 299,9 milijuna eura. Od toga 61% je otpadalo na komunikacijske usluge, odnosno telekom industriju (166,2 milijuna), a 39% na izvoz računalnih i informacijskih usluga IT sektora (117,2 milijuna).

Između 2003. i 2009. izvoz računalnih i komunikacijskih usluga rastao je po PGSR od 3,7%. Pri tome je PGSR za IT sektor iznosio visokih 13,4%, dok je izvoz komunikacijskih usluga zabilježio pad od 0,3%.

## Uloga ICT industrije u nacionalnom gospodarstvu

ICT tvrtke su u 2009. činile 2,3% od ukupnog broja poduzeća u nefinancijskom sektoru u zemlji, generirale 5,3% od ukupnog prihoda te doprinijele s 7,8% ukupnom iznosu ostvarene dodane vrijednosti. Istodobno, zaposleni u ICT segmentu činili su 3,1% u ukupnom broju radnih mjesta u nefinancijskoj industriji u zemlji.

Tablica 2  
Udjeli (%) ICT industrije u hrvatskom gospodarstvu, 2009

	IT sektor	Telekom sektor	ICT
Broj tvrtki	2,03	0,31	2,34
Broj radnih mjesta	1,70	1,44	3,13
Ukupni prihod (Kn milijuna)	2,05	3,23	5,28
Dodana vrijednost (Kn milijuna)	2,26	5,58	7,84
Izvoz ICT usluga (€ milijuna)	1,39	2,16	3,55

Izvor: Fina, priprema IDC Adriatics, 2010

U razdoblju između 1999. i 2009. prosječne godišnje stope rasta (PGSR) ovih pokazatelja bila je u ICT industriji nešto brža nego li u ukupnom nefinancijskog sektoru tako da je udio ICT industrije u 2009. u odnosu na 1999. povećan

- u broju poduzeća za 0,4 postotna poena
- u broju zaposlenih za 0,2 postotna poena
- u ukupnom prihodu za 1,0 postotni poen
- u dodanoj vrijednosti 0,8 postotnih poena

U 2009., udio **izvoza računalnih i informacijskih i komunikacijskih usluga** u ukupnom izvozu usluga iz zemlje te je godine iznosio je 3,6%, pri čemu je telekoma bio 2,2% , a IT segmenta 1,4%.

## Međunarodne usporedbe

### K72 usporedbe

U usporedbi s prosjekom EU27 hrvatske su tvrtke iz računalnih i srodnih djelatnosti (K72 NACE Rev.1.1.) u 2007. godini dosegle

- 39,5% po broju K72 tvrtki na milijun stanovnika
- 30,6% po broju K72 radnih mjesta na tisuću stanovnika
- 67,5% po ostvarenom prihodu po zaposlenom
- 43,7% po ostvarenoj dodanoj vrijednosti po zaposlenom
- 32,5% po visini troškova zaposlenika po radniku

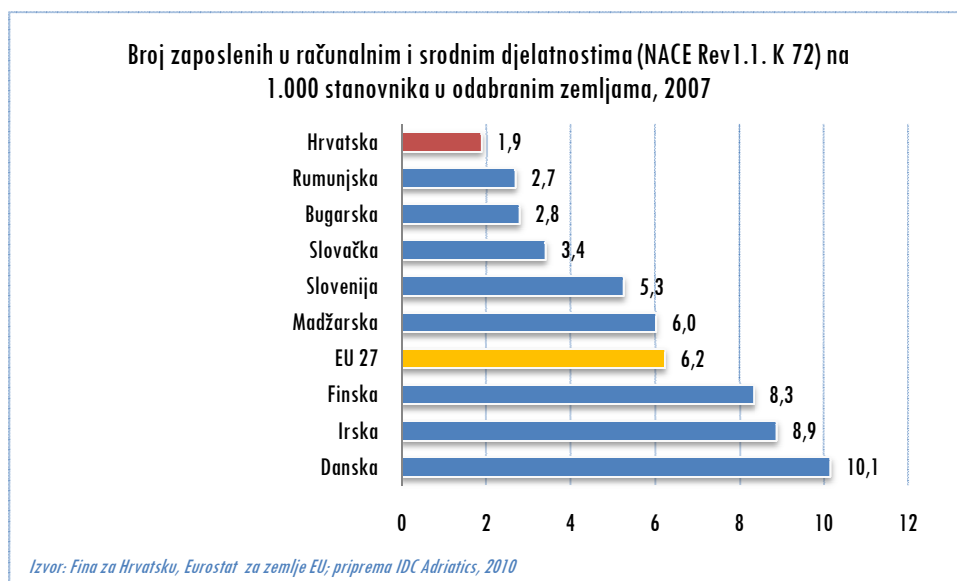
Tablica 3

Usporedba odabranih per capita pokazatelja u računalnim i srodnim djelatnostima (K 72), 2007

	Broj tvrtki na milijun stanovnika	Broj zaposlenih na tisuću stanovnika	Ukupni prihod (tisuća€) na 1.000 stanovnika	Dodana vrijednost (tisuća€) na 1.000 stanovnika
EU 27	1.201	6	843,40	412,39
Bugarska	495	3	69,02	30,45
Rumunjska	590	3	98,58	39,78
Slovenija	1.474	5	475,87	184,63
Slovačka	358	3	241,92	105,42
Mađarska	2.419	6	407,60	111,02
Irska	1.184	9	4.121,83	781,80
Danska	1.510	10	1.767,15	844,47
Hrvatska	475	2	171,71	54,34
Finska	1.053	8	1.208,93	612,98

Izvor: Fina za Hrvatsku, Eurostat za ostale zemlje; priprema IDC Adriatics, 2010

Grafikon 7



## Usporedbe izvoza ICT usluga

U 2009., izvoz računalnih i informacijskih usluga iz Hrvatske u apsolutnom iznosu (117,2 milijuna eura) bio je znatno niži nego li u razvijenim zemljama kao što su Irska, Danska i Finska, ali veći od zemalja iz okruženja Sloveniji, Srbiji i Makedoniji.

Gledano u relativnom iznosu - izvoz računalnih i informacijskih usluga na milijun stanovnika, Hrvatska je ispred zemalja regije, a iza Slovenije i promatranih razvijenih zemalja.

Tablica 4

Izvoz informatičkih usluga (€milijuna) u odabranim zemljama, 2003-2009

Zemlja/Godina	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Slovenija	78,26	78,79	90,48	98,34	108,71	134,16	111,35
Makedonija	4,05	7,18	13,48	18,90	24,12	34,33	26,36
Bosna i Hercegovina	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Albanija	1,05	0,48	2,54	1,00	2,01	13,08	6,25
Irska	12.577,97	15.074,33	15.965,52	18.313,45	21.754,83	23.289,13	24.282,97
Danska	n/a	n/a	607,53	637,55	701,43	602,51	n/a
Finska	501,12	606,57	1.216,62	1.181,12	1.336,30	5.695,16	4.813,78
Hrvatska	55,12	52,26	68,31	67,52	84,89	104,38	117,17
Srbija	n/a	n/a	n/a	n/a	61,90	96,78	100,72

Izvor: RH NBH Platna bilance, ostale zemlje IMF Balance of Payments Statistics; priprema IDC Adriatics, 2011

Grafikon 8

